

ТРАКТУВАННЯ ЛЮБОВІ В ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

Актуальність дослідження. У світі існує дуже велика кількість важливих речей, без яких людина не уявляє своє життя. Окрім матеріальних також є духовні цінності, що мають важливе значення в житті кожної людини. Одним з найбільших таких цінностей є любов. Адже, тільки вона супроводжує людину протягом всього життя, даруючи тепло і ті відчуття, які є особливими, саме вона змушує йти далі у важких ситуаціях не оглядаючись назад у минуле. В усі часи усі видатні постаті і філософи писали про найпрекрасніше почуття – про кохання.

Любов як складний стан людини вивчається протягом багатьох років багатьма науками, а також філософами. Їй присвячені тисячі популярних есе, філософських та художніх творів. Проте нас хвилює лише її духовна частина. В цьому ми розуміємо ідеальні стосунки між людьми, без сварок, суперечок і тому подібному. Досить важливо вміти відокремлювати любов від інших філософських понять, які є її складовими частинами, а також вони можуть виступати самостійними феноменами.

Дослідженням філософії любові займалися такі науковці: Платон, Аристотель, Августин Блаженний, Фюрбах, В. Соловйов, Дені де Ружмон, Паскаль Брюкнер, Н. Хамітов, С. Крилова, Л. Германш, В. Туренко та інші.

Мета дослідження: з'ясування феномену любові в природі і житті людей як способу їхнього існування.

Завдання дослідження: з'ясувати значення любові для людської екзистенції; здійснити аналіз історико-філософських роздумів щодо кохання і його аспектів.

Об'єкт дослідження: духовна сфера людського життя.

Предмет дослідження: соціально-філософський аналіз любові як сутності людського буття.

Філософська характеристика любові є аналіз формальних, справжніх аспектів любові взагалі як людського вміння, як чогось незмінного, що завжди залишається однаковим у різних культурних формах і в різних історичних епохах. В історико-філософській традиції є кілька теорій різного характеру, які стараються пояснити, що це таке любов, і яка її роль в житті кожної людини та в сучасному світі. Досить важко пояснити, як це відчувати любов до іншої людини, людині, яка ще сама не відчула цього прекрасного почуття. Насправді, цій людині любов здавалася б якимось не зрозумілим почуттям.

Любов як першооснова буття з'явилась ще під час доби досократиків. Всі філософи розкривали свої думки для того, щоб знайти першооснову любові, яку вона вбачали у природному (вода, вогонь, земля, повітря) та у вічному, в любові. Досократик Парменід, який був представником елейської школи говорив, що статева пристрасть є одним з принципів про вчення буття.

Емпедокл ось так розказує своє розуміння любові. Він вважає, що світ побудований не тільки з чотирьох стихій, він ще здійснюється за світовим законом, тобто завдяки двом силам, Любові та Ворожнечі: «В одну мить, все зливається в одне ціле завдяки Любові, а з плином часу, Ворожнечею, все руйнується і несеться врзнібіч. Як тільки Любов починає перемагати, то стихії з'єднуються в одне ціле і світ перетворюється на кулло, тобто Сфайрос. Проте в один момент верх бере Ворожнеча. Елементи руйнуються, і утворюється множинність речей. Але з часом знову появляється Любов, вона починає усе поєднувати в одну цілісну картину. Але, наш світ – це є той світ, який формується на третьому етапі, який позначений безпосередньо часом керування Любові. Тому, Емпедокл, погоджується в цьому плані з усіма попередніми йому досократиками, а в першу чергу з Парменідом» [1].

Коли закінчилась доба досократиків усі міркування про любов як початок буття перейшли на аналіз того, що називають любов'ю, а також на її принципи. Думаю, що варто звернути свою увагу на те, що ідея любові як основа життя пройшла червоною ниткою крізь всю історико-філософську суперечку, аж до сьогодення. В платонівському діалозі «Федр», Сократ звертає увагу на те, що любов – це в своєму роді хвороба. Тому, що при хворобі людина сильно міняє свою свідомість, так відбувається й тоді коли людина відчуває почуття любові. Коли людина хвора, то вона починає переживати за свій стан здоров'я, а от коли вона відчуває любов, то зосереджується на предметові любові, тобто на тій людині, яку любить [2].

Сократ розділяє любов на «любов по душі» «любов по тілу» в своєму діалозі «Евтифрон». Давньогрецький філософ вважає, що «любов по тілу – швидкоплинна і проходить досить швидко в порівнянні з душевною любов'ю, яка триває доти, доки ти прагнеш чогось більшого (досконалість)» [3].

У добу Відродження медитація, яка стосувалась ідеї любові базувалась на працях середньовічних мислителів та на фундаментальному ренесансі давньої філософії любові, що посприяло новому баченню на ідею любові.

«Любов – це великий та досить міцний обруч, який єднає світ в одну велику споруду, а людей, що в ньому живуть у всезагальне братство», – такою висновку дійшов М. Фічіно у своєму трактаті «Глумачення на «Бенкет» Платона» [4].

Фічіно говорить, що на три основні аспекти любові, яким притаманна певна внутрішня розбіжність: любов нерівних істот до рівних, вищих до нижчих, нижчих до вищих. Другий відомий філософ представник періоду Відродження Д. Бруно в діалозі «Про героїчний ентузіазм» любов чимось відрізняється від нерационального пориву, прагнення до чогось більшого нерозумного та звіриного [4].

Героїчна, палаюча пристрасть, яка додає великої сили, людині в її боротьбі для усвідомлення прихованих секретів природи. Любов може укріпити людину щодо зневажливого ставлення до страждань і страху смерті, вона підготує людину на неймовірні подвиги.

Новітня філософія любові показана здебільшого німецькими класичними філософами, такими як І. Кант, Ф. Гегель, Г. Фіхте. Видатний російський філософ М. Лосський говорить, якщо погоджуватись з етикою Канта, то любов не може бути об'єктом бажання через те, що вона не є залежною від нашої волі. Любов насправді не є подвигом схожим до подачі милостині, що може бути використаний волею і зразу ж зроблений. Отже, любов не відноситься до волі людини, то вона не зможе бути початковим проявом моральності у людини.

Філософи постмодерністи перебувають у зіткненні з інноваційними філософськими напрямками, які дають знання і продовжують стандартні філософські типи. І якщо раніше почуття любові було невіддільне волі людини, то зараз, коли любов стає об'єктом серйозного дослідження, то протистоять один одному лише ті фахівці, які занурені в масу фрагментарних даних і детального аналізу, то філософський аналіз є не тільки корисним, йому відводиться головна роль. Нова цивілізація дає людям нові можливості жити і любити.

Саме в сучасному світі може бути так, що людина хоче більше не любові та ласки, а матеріального збагачення для того щоб задовільнити свої потреби. Не часто можна зустріти таке, що люди по справжньому щасливі у своїх стосунках.

В ході дослідження ми дійшли таких **висновків**:

По-перше, в сучасному світі, любов – це не поширене явище, і її місце займають різні форми несправжньої любові, які, насправді, є численними формами розкладання любові. Людське щастя полягає в тому, щоб розважатися, отримувати задоволення від життя і людей які тебе оточують. Розважатися – це значить отримувати задоволення від вживання і споживання товарів, видвищ, їжі, напоїв, людей, сигарет, книг, кінокартин – все споживається і поглинається. Всі предмети духовні та матеріальні, стають предметом обміну і споживання.

По-друге, саме любов у нашому житті дозволяє побороти всі негараздами. Вона може піднести людину на хвилях радості, скидати у вир безнадії та туги. Та, мабуть, саме заради того щастя варто жити. Любов – це найпотемніше з усіх людських почуттів. Вона надихає поетів і художників, музикантів і скульпторів на створення безсмертних шедеврів. І, якби поставити собі за мету прочитати все, що написано про неї, людині не вистачило б цілого життя.

По-третє, проаналізувавши дослідження відомих філософів, ми прийшли до висновку, що «любов» залишається однією із найбільших темниць людського існування.

Література

1. Емпедокл Філософський енциклопедичний словник, В. І. Шинкарук. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
2. Платон. Федр. Москва : Прогресс, 1989. С. 15.
3. Платон. Эвтифрон. Платон Диалоги. Москва : Мисль, 1986. С. 256.
4. Плотин. Антология мировой философии. Москва : Мисль, 1969. С. 553-554.
5. Соловйов В. С. Смысл любви : в 2 т. М., 1991. 367с.
6. Майоров Г. Г. Этика в средние века. М., 1986. 156 с.
7. Коельо П. Заир, Перев. С португ. К. : София, 2007. 253 с.
8. Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації : моногр. : авт. колектив : О. М. Рудакевич (керівник) та ін. Тернопіль, 2015. 256 с.